

Brüsszel, 2015.11.18.
COM(2015) 574 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A 2020-ra vonatkozó nemzeti energiahatékonysági célkitűzések elérése és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv végrehajtása terén elért tagállami előrehaladás értékelése az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv 24. cikkének (3) bekezdésében előírtak szerint

{SWD(2015) 245 final}

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Előrelépés a 2020-ra vonatkozó uniós energiahatékonysági célkitűzés elérése felé	3
3. Nemzeti célkitűzések.....	4
4. Energiafogyasztási tendenciák és a nemzeti intézkedések értékelése ágazatonként	5
4.1. Ipar.....	6
4.2. Lakossági ágazat	7
4.3. Szolgáltatási ágazat	8
4.4. Közszektor	9
4.5. Közlekedési ágazat	9
4.6. Villamosenergia-termelési ágazat	11
4.7. Az energiahatékonysági irányelv nemzeti jogba való átültetésének helyzete.....	12
4.8. Finanszírozás	13
4.9. Az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv által a végső energiafogyasztás tekintetében 2016-ra előírt megtakarítások	14
5. KÖVETKEZTETÉS.....	14
I. melléklet.....	17
II. melléklet.....	18

1. BEVEZETÉS

Az energiaunióról szóló stratégia¹ az energiahatékonyság kérdéskörének alapvető újragondolására szólított fel: a stratégia szerint az energiahatékonyságot önálló energiaforrásként kell kezelnünk, amelynek értéke a megtakarított energia értékének felel meg. Az energiahatékonyság középpontba helyezése az energiaigény mérséklésének eszköze lehet, ily módon pedig hozzájárulhat az energiaellátás biztonságához, a versenyképességhez és a fenntarthatósághoz, valamint megtakarítást jelenthet a fogyasztók és az ipari szereplők számára.

Az energiaunióról szóló stratégiában megerősítésre került a 2020-ra kitűzött 20 %-os energiahatékonysági cél, amely szerint a végső energiafogyasztásnak 1086 Mtoe-nél (millió tonna olajegyenértékű) vagy a primerenergia-fogyasztásnak 1483 Mtoe-nél kevesebbnek kell lennie. Ez az alapja a további előrelépésnek, a 2030-ra kitűzött 27 %-os csökkentésnek, amely 2020-ban a 30 %-os cél elérése érdekében felülvizsgálatra kerül majd.

A Bizottság 2014-ben közleményt adott ki az energiahatékonyságról (COM(2014) 520 final), amelyben rögzítette, hogy az EU 2020-ra hozzávetőleg 18–19 %-os energiamegtakarítást fog elérni. Azóta a tagállamok még nagyobb erőfeszítéseket tettek az uniós energiahatékonysági jogszabályok végrehajtása érdekében, és még nagyratörőbb energiahatékonysági célokat tűztek ki maguk elé (ezek összesen 17,6 %-os primerenergia-megtakarítást jelentenek 2020-ra, míg a tavalyi célkitűzések csak 16,4 %-ot tettek ki). Mindezek alapján a Bizottság továbbra is bizakodva tekint a 20 %-os célkitűzés elérésére, ami megvalósítható, ha az uniós jogszabályokat teljes körűen végrehajtják, a tagállamok növelik célkitűzéseik szintjét, és az energiahatékonysági beruházások feltételei tovább javulnak szerte Európában.

Ez a jelentés a fenti célkitűzés felé tett előrehaladást, valamint az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv végrehajtása terén elért előrelépést értékeli. A tagállamok éves jelentéseit és nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveit alapul vevő jelentés emellett megfogalmaz néhány ajánlást² is a tagállamok számára. A jelentést egy bizottsági szolgálati munkadokumentum³ kíséri, amely részletesen ismerteti az értékelés során alkalmazott teljesítménymutatókat.

2. ELŐRELÉPÉS A 2020-RA VONATKOZÓ UNIÓS ENERGIAHATÉKONYSÁGI CÉLKITŰZÉS ELÉRÉSE FELÉ

Uniós szinten jelentős előrelépés történt az energiafogyasztás csökkentése terén. A végső energiafogyasztás összesen 7 %-kal csökkent 2005 és 2013 között. A primerenergia-fogyasztás 8 %-kal csökkent ugyanebben az időszakban, és az előzetes becslések azt mutatják, hogy 2014-ben a csökkenő tendenciának köszönhetően 1516 Mtoe lesz a primerenergia-fogyasztás⁴.

A 28 uniós tagállam **végső energiafogyasztása**⁵ a 2005-ös 1186 Mtoe-ről 1102 Mtoe-re esett vissza 2012-re, 2013-ra viszont 1105 Mtoe-re emelkedett. A 2013-as szint főleg a következő tagállamokban bekövetkezett emelkedésnek tudható be: Belgium, a Cseh Köztársaság,

¹ COM(2015) 80 final.

² Az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv 24. cikkének (3) bekezdésében előírtak szerint.

³ SWD(2015) 245 final.

⁴ Lásd: Európai Környezetvédelmi Ügynökség (2015): Trends and projections in Europe 2015 (Tendenciák és előrejelzések Európában, 2015; <http://www.eea.europa.eu>).

⁵ A végső energiafogyasztás az ipar, a közlekedés, a háztartások, a szolgáltatások és a mezőgazdaság számára nyújtott összes energiát jelenti, amelybe nem tartozik bele az energiaátalakítási ágazat és a maga az energiaipari ágazat számára nyújtott energia mennyisége.

Németország, Írország, Franciaország, Magyarország, Hollandia, Ausztria, Szlovákia és az Egyesült Királyság⁶.

- ✓ Az **ipar** energiafogyasztása abszolút értékben a 2005-ös 327 Mtoe-ről 275 Mtoe-ra csökkent 2012-re (16 %-os csökkenés). A gazdasági válság, az európai gazdaságok szerkezetének átalakítása és az energiahatékonysági intézkedések együttesen jelentősen hozzájárultak ehhez a csökkenő tendenciához. Mindazonáltal az ipar energiafogyasztása 2013-ra 277 Mtoe-ra növekedett. Ez arra vezethető vissza, hogy számos ipari ágazat fogyasztása nőtt, legnagyobb mértékben, 6 %-kal a bányászati ágazaté.
- ✓ A **lakossági** ágazatban a végső energiafogyasztás 2013-ra 3 %-kal csökkent a 2005. évi szinthez képest.
- ✓ A **szolgáltatási** ágazatban a végső energiafogyasztás 6 %-kal nőtt 2005 és 2013 között, de meg kell említeni, hogy az ágazat hozzáadott értékének növekedése ugyanebben az időszakban 11 % volt, vagyis javult az energiaintenzitás.
- ✓ A **közlekedési** ágazat végső energiafogyasztása az említett időszakban 6 %-kal csökkent. 2013-ban a közlekedésből származott a végső energiafogyasztás legnagyobb része (32 %). Az energiafogyasztás megoszlásában a közlekedés után következett a lakossági ágazat 27 %-os, az ipar 25 %-os és a szolgáltatási ágazat 14 %-os részesedéssel. A további ágazatok a fennmaradó 2 %-ot tették ki.

A 28 uniós tagállam **primerenergia-fogyasztása**⁷ a 2005-ös 1709 Mtoe-ről 2013-ra 1567 Mtoe-re esett vissza. Az előzetes becslések alapján a primerenergia-fogyasztás 2014-es szintje szintén kevesebb lesz: 1516 Mtoe⁸. Azonban Belgiumban, Dániában, Németországban, Észtországban, Franciaországban, Lengyelországban, Portugáliában és Szlovákiában nőtt a primerenergia-fogyasztás 2012 és 2013 között.

- ✓ Összességében a 28 uniós tagállam primerenergia-fogyasztásában 2005 és 2013 között bekövetkező csökkenés elsősorban a végső energiafogyasztás csökkenésére vezethető vissza, de a villamosenergia-termelő ágazat strukturális változása (a megújuló energiaforrások nagyobb mértékű használata) is szerepet játszott benne. Ebben az időszakban az energiaipar energiafogyasztása 13 %-kal csökkent, az elosztási veszteségek pedig 8 %-kal lettek alacsonyabbak.
- ✓ A 28 uniós tagállamban található kapcsolt energiatermelő létesítmények által termelt hő mennyisége a 2005-ös 46 Mtoe-ről 2013-ra 42 Mtoe-re csökkent (9 %-os csökkenés).

3. NEMZETI CÉLKITŰZÉSEK

2013-ban a tagállamok indikatív nemzeti energiahatékonysági célokat tűztek ki maguk elé⁹. Azóta a **végső** energiafogyasztás tekintetében Ausztria, Bulgária, Horvátország, Ciprus, Görögország, Magyarország, Olaszország, Szlovákia és Spanyolország még nagyratörőbb célokat fogalmaztak meg a 2014-es nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervükben, figyelembe véve a lakossági, a szolgáltató, az ipari és a közlekedési ágazat energiaigényének

⁶ Az energiahatékonysági irányelv XIV. melléklete alapján a tagállamok éves jelentéseikben kötelesek megindokolni energiafogyasztásuk növekedését, amelyre okot adhat például a gazdasági növekedés vagy az időjárás. Azonban nem minden tagállam szolgáltatott információt erre vonatkozóan.

⁷ A végső energiafogyasztás mellett a primerenergia-fogyasztás magában foglalja az energiatermelés és -átalakítás során jelentkező veszteségeket, az energiaátalakítási ágazat fogyasztását és a hálózati veszteségeket is.

⁸ Lásd: Európai Környezetvédelmi Ügynökség (2015): Trends and projections in Europe 2015 (Tendenciák és előrejelzések Európában, 2015; <http://www.eea.europa.eu>).

⁹ Az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv 3. cikke szerint.

fokozott csökkenését. Málta és Lengyelország a végső energiafogyasztásra vonatkozóan kevésbé ambiciózus célkitűzésekről értesítette a Bizottságot. Az energiahatékonyság célja az, hogy a hatékonyság növelésével függetlenné tegyék az energiafogyasztást a gazdasági növekedéstől. Ebben az összefüggésben a Horvátország, Ciprus, Finnország, Görögország, Olaszország, Portugália és Románia által kitűzött célok nem elég ambiciózusak, mivel a végső energiafogyasztásuk várhatóan nagyobb lesz, mint a GDP előrejelzett növekedése 2014 és 2020 között¹⁰.

A **primerenergia-fogyasztás** tekintetében Ciprus, Franciaország, Görögország, Magyarország, Írország, Málta, Spanyolország és Svédország 2014-es nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervében az eredeti célokhoz képest nagyratörőbb célkitűzések szerepelnek. A 2014–2020 között várható GDP-növekedés fényében különösen Ausztria, Belgium, Franciaország, Németország, Málta, Hollandia, Svédország és az Egyesült Királyság fogalmazott meg ambiciózus célokat. Bulgária, Horvátország és Szlovákia csökkentették vállalásaik mértékét. Horvátország, Finnország, Görögország és Románia esetében a primerenergia-fogyasztásra vonatkozó, 2020-ra kitűzött indikatív célok azt jelzik, hogy a 2014–2020-as GDP-növekedés mértékénél nagyobb arányban nőhet a primerenergia-fogyasztás¹¹.

Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy a tagállamoknak nem sikerült olyan nemzeti energiahatékonysági célokat meghatározniuk, hogy azok összesen elérjék a 20 %-os uniós célkitűzést. Az indikatív nemzeti célkitűzések összege a 2020-as előrejelzésekhez viszonyítva 17,6 %-os megtakarítást jelent a primerenergia-fogyasztásban. Bár ez üdvözlendő előrelépés az először bejelentett célokhoz képest, még mindig kevés ahhoz, hogy elérjük az uniós célt, vagyis a 2020-as előrejelzésekhez viszonyított 20 %-os primerenergia-megtakarítást. A legutóbbi adatok azonban előrelépésről tanúskodnak, ami bizakodásra adhat okot.

4. ENERGIAFOGYASZTÁSI TENDENCIÁK ÉS A NEMZETI INTÉZKEDÉSEK ÉRTÉKELÉSE ÁGAZATONKÉNT

Az indikatív energiahatékonysági célkitűzések elérése felé tett tagállami előrehaladás értékeléséhez a Bizottság megvizsgálta a nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveket, az éves jelentéseket és egyes mutatókat, amelyek részletes bemutatása a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban olvasható¹². Az elemzésből kiderült, hogy a tagállamok a 2005 és 2013 közötti időszakban nagyobb mértékben csökkentették primerenergia-fogyasztásukat és végső energiafogyasztásukat annál, mint ami a 2005–2020-as időszakban szükséges lenne a 2020-ra kitűzött, a primerenergia-fogyasztásra és a végső energiafogyasztásra vonatkozó célok eléréséhez. A kivételek a következő tagállamok voltak: Belgium, Észtország, Franciaország, Németország, Hollandia, Lengyelország és Svédország (a primerenergia-fogyasztás tekintetében), valamint Ausztria, Belgium, Észtország, Franciaország, Németország, Litvánia, Málta és Szlovákia (a végső energiafogyasztás tekintetében)¹³.

¹⁰ A részletes elemzés az SWD (2015) 245 final jelzetű dokumentumban olvasható.

¹¹ A részletes elemzés az SWD (2015) 245 final jelzetű dokumentumban olvasható.

¹² SWD(2015) 245 final.

¹³ Mivel csak 2013-as adatok állnak rendelkezésre, az összehasonlítás során nem lehetett figyelembe venni sem az energiahatékonysági irányelv szerinti új kötelezettségek teljesítése érdekében a közelmúltban végrehajtott energiahatékonysági intézkedések hatását, sem a környezetbarát tervezésről szóló irányelv, az energiafogyasztás címkézéssel történő jelöléséről szóló irányelv és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv (2010/31/EU irányelv) alapján nemrégiben elfogadott intézkedések által kifejtett hatást. Ezenkívül ez az összehasonlítás nem teszi lehetővé annak átfogó értékelését sem, hogy a tagállamok jó úton haladnak-e a 2020-ra kitűzött indikatív

A teljes gazdaság primerenergia-intenzitása¹⁴ átlagosan az összes tagállamban csökkent 2005 és 2013 között, kivéve Észtországot.

4.1. Ipar

Az **ipar** végső energiafogyasztása abszolút értékben a 2005-ös 327 Mtoe-ről 277 Mtoe-ra csökkent 2013-ra (15 %-os csökkenés). A 2008 és 2012 közötti csökkenés az ipari tevékenység csökkenésével és az ipar szerkezeti változásaival magyarázható. Az energiahatékonyság terén történt fejlődés azonban háromszor ekkora mértékben járult hozzá ehhez a pozitív tendenciához¹⁵.

Mivel a legtöbb tagállamban várhatóan növekedni fog a gazdaság az elkövetkező években, még több erőfeszítésre lesz szükség az energiafogyasztásnak a gazdasági növekedéstől való függetlenítéséhez. Emellett az alacsony olaj- és gázárak csökkenthetik az energiahatékonysági beruházások ösztönző erejét ebben az ágazatban, mivel a beruházások lassabban fognak megtérülni.

Az egyes tagállamok iparának energiaintenzitása között jelentős eltérések vannak: a leginkább energiaintenzív tagállam, Bulgária és a legkevésbé energiaintenzív tagállamok, Dánia és Írország között hétszeres a különbség. A legtöbb tagállamban csökkent az ipar és az építőipar energiaintenzitása 2005 és 2013 között; ez alól csak Görögország, Magyarország, Írország és Lettország a kivétel.

Az energiaigényes iparágakban az energiahatékonysági beruházások fontos mozgatórugója volt az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer. Emellett a tagállamok is támogatták az ipar energiahatékonyságának fejlesztését pénzügyi ösztönzőkkel és adóintézkedésekkel. Az önkéntes megállapodások is elterjedt szakpolitikai eszközök az iparban. Kilenc tagállam is kötött ilyen megállapodásokat az ipari szereplőkkel: Belgium, Dánia, Finnország, Írország, Luxemburg, Hollandia, Portugália, Svédország és az Egyesült Királyság. Az ipar energiamegtakarítását elősegítették a piaci alapú eszközök is, például a „fehér tanúsítványok” Olaszországban alkalmazott rendszere vagy a Dániában bevezetett energiamegtakarítási kötelezettségrendszer.

Az energiahatékonysági irányelv 8. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy a nagyvállalatoknak 2015-től kezdődően energetikai auditot kell készíteniük; ennek megvalósulása hozzájárulhat ahhoz, hogy az ipari ágazat meg tudja határozni, melyek a költséghatékony energiahatékonysági intézkedések. A tagállamok körülbelül fele azonban még nem értesítette a Bizottságot arról, hogy miként ültette át nemzeti jogába az irányelv e rendelkezését, a Bizottság ezért ezen országok ellen kötelezettségzegési eljárást indított.

energiahatékonysági céljaik elérése felé. Ennek az az oka, hogy nem lehet 2020-ig előrejelezni, milyen (kedvező vagy kedvezőtlen) hatása lesz a gazdasági változásoknak (pl. a gazdasági tevékenység növekedése/csökkenése vagy eltolódás az energiaigényes iparágak irányából a szolgáltató ágazat felé), az energiaárak változásának, az alternatív tüzelőanyagokra való átállásnak vagy az éghajlatbeli változásoknak. Lásd: Európai Környezetvédelmi Ügynökség (2014): Trends and projections in Europe 2014 (Tendenciák és előrejelzések Európában, 2014; <http://www.eea.europa.eu/publications/trends-and-projections-in-europe-2014>) és a (2015) 245 final jelzetű bizottsági szolgálati munkadokumentum.

¹⁴ Az energiaintenzitás a primerenergia-fogyasztás osztva a GDP-vel. Az energiaintenzitási fejlődés mozgatórugóinak elemzése a következő dokumentumban olvasható: Member States' Energy Dependence: An Indicator-Based Assessment (A tagállamok energiafüggőségének mutatók alapján való értékelése), ECFIN Occasional Papers 196, 2014. június.

¹⁵ PwC/Fraunhofer ISI/TU Wien (2014): Tanulmány a jelenlegi uniós energiahatékonysági keretrendszer értékeléséről és a költséghatékony energiahatékonysági/energiamegtakarítási potenciál 2020-ig és azután történő kiaknázására szolgáló szakpolitikai lehetőségek bemutatásáról, 18. ábra (https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2014_report_2020-2030_eu_policy_framework.pdf).

A tagállami szakpolitikákban helyet kell kapnia a kis- és középvállalkozásoknak is, hogy a piaci akadályok felszámolásával lehetőségük nyíljon a további energiahatékonysági potenciál kihasználására.

4.2. Lakossági ágazat

A lakossági ágazat végső energiafogyasztása abszolút értékben a 2005-ös 306 Mtoe-ról 296 Mtoe-ra csökkent 2013-ra (3 %-os csökkenés), annak ellenére, hogy 2012 és 2013 között enyhe emelkedés volt megfigyelhető. Az általános csökkenés főként az energiahatékonysági intézkedésekre, elsősorban a helyiségfűtés energiafogyasztásával kapcsolatos intézkedésekre vezethető vissza¹⁶.

A négyzetméterenkénti energiafogyasztás minden tagállamban csökkent 2005 és 2013 között, kivéve Olaszországot, ahol 10 %-os növekedés következett be, és Észtországot, ahol változatlan maradt ez a mutató¹⁷. Az alacsonyabb négyzetméterenkénti energiafogyasztás az épületekre, háztartási készülékekre és fűtési technológiákra vonatkozó energiahatékonysági követelmények szigorodásának, részben pedig az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv fokozatos végrehajtásának köszönhető.

A tagállamok nemrégiben állították össze első hosszú távú felújítási stratégiáikat a teljes épületállományra vonatkozóan, amit az energiahatékonysági irányelv 4. cikke írt elő¹⁸. Bár néhány stratégiából hiányoztak bizonyos adatok (például a nem lakossági épületekre, a beruházási költségekre és a finanszírozási forrásokra vonatkozó információk), a következő, 2017-ben esedékes frissítésig várhatóan javulni fog a stratégiák színvonala.

A felújítás minőségének javításához az üzembe helyezőket és a szakembereket képzésben kell részesíteni, és fejleszteni kell készségeiket az új és hatékonyabb technológiák terén, amelyek a meglévő építési és felújítási berendezések és eljárások helyébe léphetnek. Az uniós „BUILD UP Skills” projekt keretében kifejlesztett nemzeti képesítési és képzési ütemtervek végrehajtását 21 tagállam már 2013-ban és 2014-ben megkezdte¹⁹. Emellett egyéb képzési intézkedések is szerepeltek a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervekben, de további célzott lépésekre is szükség van ezen a területen.

A lakossági ágazat energiahatékonysági fejlesztéseit a szakpolitikai intézkedések széles köre segíti elő, így például a szabályozási és pénzügyi/adóügyi intézkedések, a tájékoztató és figyelemfelhívó kampányok, az önkéntes megállapodások, az infrastrukturális beruházások (az intelligens fogyasztásmérők bevezetése), a piaci alapú eszközök stb. A szabályozási intézkedések főként az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv végrehajtásához kapcsolódnak, idetartoznak például az energiahatékonysági minimumkövetelmények, az új és meglévő épületekre vonatkozó tanúsítványok, a vízmelegítők és légkondicionáló rendszerek vizsgálatai, de érintik a környezetbarát tervezésről szóló irányelv végrehajtását is, például a háztartási berendezésekre és készülékekre vonatkozó energiahatékonysági szabványok esetében.

¹⁶ Lásd: Odyssee-Mure, <http://www.odyssee-mure.eu/publications/efficiency-by-sector/household/household-eu.pdf>

¹⁷ Lásd: Odyssee-Mure adatbázis, <http://www.indicators.odyssee-mure.eu/online-indicators.html>. Az olaszországi növekedés a biomassa-felhasználás utóbbi években lezajlott felülvizsgálatának tudható be, lásd: Odyssee-Mure (2015): Energy Efficiency Trends and Policies in Buildings (Az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos tendenciák és szakpolitikák).

¹⁸ A hosszú távú felújításra vonatkozó tagállami stratégiák a következő weboldalon olvashatók:

<http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency-directive/buildings-under-eed>

¹⁹ Lásd: www.buildupskills.eu

Az energiahatékonyságot elősegítő pénzügyi és adóügyi intézkedések közé tartoznak a támogatások és a szubvenciók. Néhány tagállam (Franciaország, Németország, Görögország, Hollandia és Portugália) hitelprogramokat is kínált. A háztartások energiahatékonysági fejlesztése után járó adókedvezményt Dánia, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Olaszország, Hollandia és Portugália alkalmazta. Hat tagállam (Ausztria, Dánia, Észtország, Németország, Hollandia és Svédország) vezetett be olyan energiaadót, amelynek célja az energiahatékonysággal kapcsolatos magatartásformák és beruházások befolyásolása. Ausztriában, Cipruson, Dániában, Finnországban, Franciaországban, Görögországban, Írországon, Lettországon, Máltán és az Egyesült Királyságban jelenleg zajlik az intelligens fogyasztásmérők bevezetése a lakossági ágazatban.

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek főként a lakossági ágazatra összpontosítanak az energiahatékonysági irányelv 7. cikkében előírt 1,5 %-os éves végfelhasználási energiamegtakarítás elérése érdekében. Összesen 16 ország fogadott el, illetve tervez elfogadni energiahatékonysági kötelezettségi rendszert. A legtöbb tagállam a megengedett kivételek alkalmazásával a 25 %-os legnagyobb engedélyezett csökkenés mellett döntött (kivéve Dániát, Portugáliát és Svédországot)²⁰. Ez csökkenti a 2020-ra megvalósuló energiamegtakarítás mértékét. A Bizottság azt is elismeri, hogy néhány országban gyengén működik az irányelv ezen cikkének végrehajtása, mivel a tagállamok korábbi intézkedésekre hagyatkoznak, késik a bejelentett intézkedések megvalósítása, a tervezett megtakarításokat túlbecsülték vagy a különböző, egymást átfedő szakpolitikák hatásait nem megfelelően vették figyelembe. A Bizottság ezért szoros nyomon fogja követni e cikk végrehajtását.

A tagállamoknak megfelelőbben kell tájékoztatniuk a fogyasztókat az energiahatékonysági lehetőségekről, és tovább kell javítaniuk a beruházási feltételeket a lakossági fogyasztók számára, hogy ily módon növelni lehessen a meglévő európai épületállomány jelenleg nagyon alacsony felújítási arányát. Ebben az ágazatban célzott intézkedésekre van szükség, mivel a háztartások kevésbé reagálnak az emelkedő energiaárakra, mint például az energiaigényes ipar. Emellett a kiszolgáltatók helyzetben lévő fogyasztók esetében még célzottabb intézkedéseket kell alkalmazni az energiaszegénység hatékony kezelése és az életszínvonal emelése érdekében – ilyen intézkedés lehet a kamatmentes kölcsön vagy a lakásbérbeadók és lakásbérlők közötti érdekellentét feloldása.

4.3. Szolgáltatási ágazat

A szolgáltatási ágazat végső energiafogyasztása abszolút értékben a 2005-ös 144 Mtoe szintről 153 Mtoe-ra nőtt 2013-ra (6 %-os emelkedés). Azonban az energiafogyasztás emelkedése ugyanebben az időszakban lassabb volt, mint a hozzáadottérték-növekedés (11 %). Az uniós szolgáltatási ágazat energiaintenzitása (a fűtési napokkal normalizálva) összességében 4 %-kal csökkent 2005 és 2013 között. A legnagyobb csökkenést Ausztria (20 %), Magyarország (26 %), Írország (37 %) és Portugália (21 %) érte el, ami pozitív tendenciára utal. Bulgária, Horvátország, Finnország, Görögország, Olaszország, Luxemburg és Spanyolország energiaintenzitása azonban 2013-ra nőtt a 2005-ös szinthez képest.

A lakossági ágazatban alkalmazott szabályozási intézkedések nagy része a szolgáltatási ágazatra is vonatkozik.

²⁰ Az energiahatékonysági irányelv lehetővé teszi bizonyos mentességek alkalmazását, melyeket a következő célból lehet felhasználni: a 1,5 %-os éves végfelhasználási energiamegtakarítás előírt mértékének csökkentése; azon értékesített energiavolumen egy részének vagy egészének kizárása a referenciaalap számításából, amelyet a 2003/87/EK irányelv I. mellékletében felsorolt ipari tevékenységek során használtak fel; az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) bekezdése szerint az energiaátalakítási, -elosztási és -átviteli ágazatban a korai intézkedések vagy megtakarítások beszámítása.

Mivel a szolgáltatási ágazat várhatóan nőni fog, a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az így felmerülő kihívások kezelésére a csökkenő uniós energiaintenzitás pozitív tendenciájának fenntartása érdekében.

4.4. Közszektor

Az energiahatékonysági irányelv 5. cikkének (1) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy évente fel kell újítaniuk a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő fűtött és hűtött épületek teljes alapterületének 3 %-át, vagy ennek megfelelő éves megtakarítást kell elérniük. Az 5. cikk rendelkezéseit 18 tagállam alternatív intézkedésekkel (például a lakók magatartásának megváltoztatását elősegítő ösztönzőkkel) teljesíti, a többi tagállam az alapmegoldást, vagyis az alapterület 3 %-ának felújítását választotta. A tagállamoknak éves jelentéseikben be kell számolniuk azon épületek teljes alapterületéről, amelyek nem felelnek meg az energiahatékonysági irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, valamint az energiahatékonysági irányelv 5. cikkének (1) és (6) bekezdése alapján az előző évben felújított alapterületről vagy megtakarított energiamennyiségről. A legtöbb tagállam benyújtotta az erre vonatkozó információkat 2015-ös éves jelentésében, Görögország, Franciaország, Magyarország, Hollandia és Szlovénia azonban nem adott tájékoztatást ebben a kérdésben²¹. A tagállamok a legtöbb esetben azon épületek teljes alapterületét adták meg, amelyek nem feleltek meg az 5. cikk szerinti energiahatékonysági követelményeknek, de az éves jelentések nagy részében hiányosan vagy nem egyértelműen voltak megadva a központi kormányzat tulajdonában lévő épületek felújításából (vagy az alternatív intézkedésekből) származó, 2014. január 1. óta kötelező megtakarításokra vonatkozó adatok. Ezért egyelőre nem lehet felmérni, hogy a tagállamok 2014-ben teljesítették-e az energiahatékonysági irányelv 5. cikke szerinti kötelezettségeiket, a Bizottság tehát szorosan nyomon fogja követni e rendelkezések végrehajtását.

Az energiahatékonysági irányelv 6. cikke értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a központi kormányzatok csak magas energiahatékonysági teljesítményű termékeket, szolgáltatásokat és épületeket szerezzenek be. Valamennyi tagállam bemutatta, hogy milyen intézkedéseket hozott e cél teljesítése érdekében, de Belgium, Olaszország és Spanyolország esetében hiányoztak a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervből azok az intézkedések, amelyek az egyéb közintézmények hasonló eljárását ösztönöznék. A Bizottság vizsgálatot indított e rendelkezés hatékonyságának felmérésére. Az időközi eredmények azt mutatják, hogy a közbeszerzésben részt vevő szereplők nem látják át teljes mértékben a közbeszerzésre vonatkozó energiahatékonysági követelményeket, és hogy az energiahatékonysági irányelv 6. cikkének átültetése még nem zárult le minden tagállamban. A tagállamok szerint a rendelkezés alkalmazásának további akadályai is vannak: a hatóságok nem rendelkeznek megfelelő készségekkel és gyakorlati tudással az energiahatékony közbeszerzés terén; hiányoznak az egyértelmű iránymutatások és gyakorlati segédeszközök; a közbeszerzések értékelésének kritériumai nem egyértelműek. A Bizottság ezért meg fogja vizsgálni, milyen módon tudná jobban elősegíteni e rendelkezés tagállami végrehajtását.

4.5. Közlekedési ágazat

A közlekedés végső energiafogyasztása²² a 28 uniós tagállamban abszolút értékben a 2005-ös 370 Mtoe-ről 349 Mtoe-ra csökkent 2013-ra (6 %-os csökkenés). Ez a 2005 és 2007 között bekövetkezett 4 %-os emelkedés, majd az ezt követő gyors csökkenés (-9 % 2007 és 2013 között) eredménye.

²¹ Lásd: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-directive/national-energy-efficiency-action-plans>

²² A csővezetékes szállításokat nem számítva.

A 2007–2013 közötti csökkenés 40 %-a valószínűsíthetően a gazdasági válságnak, valamint az utasforgalom stabilizálódásának és a teherfuvarozás csökkenésének tudható be. A fennmaradó 60 %-os csökkenés nagyrészt a személygépjárművek energiahatékonyságának fejlődéséből adódik, amelyet a szigorúbb szén-dioxid-kibocsátási előírások és a célzott tagállami szakpolitikák segítettek elő (ez utóbbiakat néhány esetben az energiahatékonysági irányelv 7. cikke szerinti, a végső energiafogyasztás csökkentérére irányuló közlekedési intézkedésként is bejelentették)²³.

A közlekedési ágazatban a végső energiafogyasztás tekintetében a legnagyobb csökkenést Görögország, Írország és Spanyolország érte el a 2005 és 2013 közötti időszakban. A fogyasztás kismértékben emelkedett Horvátországban, Finnországban és Németországban, és jelentős emelkedés történt Litvániában, Máltán, Lengyelországban, Romániában, Szlovákiában és Szlovéniában²⁴.

2013-ban tömegközlekedés aránya a tagállamok felében, a következő országokban növekedett: Ausztria, Belgium, Horvátország, a Cseh Köztársaság, Finnország, Görögország, Magyarország, Luxemburg, Hollandia, az Egyesült Királyság, Portugália, Szlovénia, Spanyolország és Svédország. A többi tagállamban a személygépjárművek aránya nőtt²⁵. A teherszállítás tekintetében Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Németország, Olaszország, Hollandia, Portugália, Románia, Svédország és az Egyesült Királyság növelte a vasúti és belvízi áruszállítás arányát 2013-ra a 2005-ös szinthez képest.

A tagállamok az egyéni és a tömegközlekedés terén is támogatják a hatékonyság fejlesztését a gépjárművek hatékonyságának javítása, az uniós szén-dioxid-kibocsátási előírásoknak megfelelő, csökkentett szén-dioxid-kibocsátás elősegítése, a környezetbarátabb közlekedési eszközök (pl. a vasút vagy egyéb tömegközlekedési módok) előtérbe helyezése, valamint a fogyasztók tájékoztatása és a fogyasztói magatartások befolyásolása révén.

A tömegközlekedés vonatkozásában Bulgária, a Cseh Köztársaság, Dánia, Franciaország, Olaszország, Lettország, Portugália, Svédország és az Egyesült Királyság jelentett be a vasúttal kapcsolatos intézkedéseket nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervében. Dánia energiahatékonysági követelményeket írt elő a taxikra vonatkozóan. Bulgária, a Cseh Köztársaság, Dánia, Görögország és Olaszország kibővítette a metróhálózatát. Belgium, Írország és Portugália a közlekedési módok közötti váltás, a tömegközlekedésre, a kerékpározásra és a gyaloglásra való áttérés ösztönzését emelte ki. Az egyéni közlekedésre irányuló intézkedések közé tartozik a gépjárműflották hatékonyságának javítása, az elektromos, hidrogénüzemű vagy tüzelőanyag-takarékos gépjárművek használatának támogatása, kerékpárutak kialakítása stb. Az energiahatékony gépjárművek vásárlását pénzügyi ösztönzőkkel segítik elő Horvátországban, Luxemburgban, Spanyolországban (az elektromos gépjárművek esetében) és Hollandiában, Dániában pedig adóügyi ösztönzőket

²³ Odyssee-Mure (2015): Trends and policies for energy savings and emissions in transport (Energiamegtakarítási és kibocsátási tendenciák és szakpolitikák a közlekedési ágazatban, <http://www.odyssee-mure.eu/publications/br/energy-efficiency-in-transport.html>).

²⁴ A növekedés legnagyobb része a közúti közlekedésből származott. A tagállamok közötti összehasonlításokat óvatosan kell kezelni, mivel a végső energiafogyasztás inkább az értékesített tüzelőanyagok mennyiségén alapul, nem pedig az adott ország területén felhasznált tüzelőanyagok mennyiségén. Ezért az energiahatékonyságon túl más tényezők is szerepet játszanak benne, így például az, hogy egy tagállam mennyire számít közúti tranzitországnak vagy légi közlekedési csomópontnak. A hivatalos statisztikák (pl. a személyszállítás és a teherszállítás végső energiafogyasztásának megoszlásáról) jelenleg még nem állnak rendelkezésre, így nem lehet a helyes energiaintenzitási mutatókat meghatározni, de később, az adatok beérkezése után vissza kell térni e kérdés vizsgálatára.

²⁵ Ciprus és Málta vonatkozásában nem álltak rendelkezésre adatok.

vezettek be az elektromos és hidrogénüzemű gépjárműveket használók, valamint az alacsonyabb tüzelőanyag-fogyasztású gépjárművekre áttérők számára. A fogyasztói magatartást befolyásoló intézkedéseket alkalmaznak Finnországban, Hollandiában (járművezetői képzés) és az Egyesült Királyságban is. Emellett Franciaország a környezetbarátabb teherszállítási módokra, például a vasútra, a tengeri közlekedésre és a belvízi szállításra való áttérést tervezi.

4.6. Villamosenergia-termelési ágazat

A primerenergia-fogyasztás utóbbi években való csökkenése a végső energiafogyasztás visszaesésének, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer működésének és a villamosenergia-termelési ágazat strukturális változásának köszönhető. Az elmúlt évek strukturális változásai között elsősorban a hőtermelésről a megújuló energiaforrások felé való elmozdulást lehet említeni.

Az energiatermelési ágazat hatékonysága kulcsfontosságú szerepet játszik a 2020-ra kitűzött energiahatékonysági célok elérésében. Az energiatermelési ágazat energiahatékonysága nagyban hozzájárul az energiaellátás biztonságához és a széntelenítéshez. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer mellett célzott energiahatékonysági szakpolitikákkal lehet növelni az ágazat energiahatékonyságát, például a nagy hatásfokú kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés keretében előállított hő- és villamos energia arányának emelése, a távfűtés és -hűtés, valamint a megújuló energiaforrások támogatása révén.

Az utóbbi években a tagállamok fokozott erőfeszítéseket tettek a megújuló energia használata terén. 2013-ban a megújuló energia összesített uniós részaránya elérte a 15 %-ot, a 2014-re vonatkozó becslések pedig 15,3 %-ot jeleznek előre – mindez hozzájárult a primerenergia-fogyasztás csökkenéséhez is, mivel a legtöbb megújuló energiaforrás 100 %-os átalakítási hatékonysággal rendelkezik²⁶.

Az energiahatékonysági irányelv 24. cikkének (6) bekezdése előírja, hogy a tagállamoknak tájékoztatást kell nyújtaniuk a hőerőművekben és különösen a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés keretében előállított hő- és villamos energiáról. A 28 uniós tagállamban található kapcsolt energiatermelő létesítmények által termelt hő mennyisége a 2005-ös 46 Mtoe-ről 2013-ra 42 Mtoe-re csökkent, ami 9 %-os csökkenésnek felel meg. A hatékonyság növekedését és az ipari termelékenységhez való hozzájárulást figyelembe véve a tagállamoknak további erőfeszítéseket kell tenniük, hogy növeljék az ilyen, különösen a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelő létesítmények arányát.

Az energiahatékonysági irányelv 14. cikke keretrendszer hozott létre a távfűtés és -hűtés hatékonyságának előmozdítása érdekében. Kilenc tagállamban pozitív tendencia figyelhető meg, ami azt jelenti, hogy a távhőerőművek átalakítási teljesítménye átlagosan nőtt 2005 és 2013 között. Mindazonáltal a fennmaradó 12 tagállamban a távfűtés aránya csökkenően van²⁷. Az energiatermelő ágazat energiahatékonysági potenciáljának teljes mértékű kiaknázásában ezért komoly szerepe van a 14. cikk teljes körű végrehajtásának és a tagállamok által 2015 végéig elkészítendő átfogó értékeléseknek (amelyekben a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés és a hatékony távfűtés és -hűtés terén jellemző lehetőségeiket kell elemezniük).

²⁶ Lásd: COM(2015) 293 final – Eredményjelentés a megújuló energiáról.

²⁷ Ciprus, Görögország, Írország, Olaszország, Málta, Portugália és Spanyolország vonatkozásában nem álltak rendelkezésre adatok.

- Egyes tagállamok az ambiciózus nemzeti energiahatékonysági célkitűzéseket átfogó, hosszú távú stratégiákba építették be, ilyen például a *német nemzeti energiahatékonysági cselekvési terv (Nationaler Aktionsplan Energieeffizienz, NAPE)* vagy az *energetikai átalakulásról (transition énergétique)* szóló, nemrégiben elfogadott francia törvény.
- A Lengyelországban létrehozott *nemzeti környezetvédelmi alap* sikeresen nyújt támogatást számos energiahatékonysági projekt számára többféle ágazatban, emellett képzési vonatkozásokat is magában foglal, továbbá gondoskodik a helyi és regionális hatóságok bevonásáról is, ami biztosítja az energiahatékonyság széles körű támogatását valamennyi szinten.
- Az energiaszegénység hatékony kezelése érdekében Románia az elmúlt években *programot indított az alacsony jövedelmű háztartások és közösségek energiahatékonyságának javítására*. Ez mintegy 160 000 ember számára tette lehetővé, hogy energiatakarékosabbá tegye otthonát, és így csökkentse a fűtési költségeket. *Better Energy Warmer Homes* (Jobb energia, melegebb otthon) néven hasonló program indult Írországban is.
- Számos tagállam sikeres stratégiát állított össze elsősorban a primerenergia-fogyasztás csökkentésére: Málta továbbfejleszti a villamosenergia-termelő létesítményeket, és beruház a hatékonyabb termelést biztosító kapacitások kialakításába; fűtési stratégiája keretében a brit kormány támogatja a távfűtés kiépítését a jelenleg ilyen rendszerrel nem rendelkező városokban; Olaszország, Belgium és Németország pedig széles körű támogatási rendszereket dolgozott ki a kiemelten hatékony kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés terén.
- Belgium, Dánia, Finnország, Írország, Luxemburg, Hollandia, Portugália, Svédország és az Egyesült Királyság önkéntes energiahatékonysági megállapodásokat kötöttek az energiafogyasztás csökkentése és az ipari ágazat versenyképességének fokozása érdekében. *Bau.Energie.Umwelt Cluster* (Építészet – Energia – Környezet klaszter) néven Ausztria sikeres hálózatot hozott létre az alsó-ausztriai építőipari vállalkozások termelékenységének, versenyképességének és innovativitásának erősítésére. Svédországban a vállalkozások ötéves adómentességet kaphatnak a villamos energiára, ha részt vesznek egy önkéntes rendszerben, melynek keretében energetikai auditot kell készíteniük, energiagazdálkodási rendszert kell kialakítaniuk és egy 3 évnél rövidebb visszafizetési időszak alatt végre kell hajtaniuk az

4.7. Az energiahatékonysági irányelv nemzeti jogba való átültetésének helyzete

Az energiahatékonysági irányelv nemzeti jogba való átültetése több tagállamban nem fejeződött még be, ami akadályoz egyes tagállamokat abban, hogy elérjék a 2020-ra kitűzött indikatív célokat, gátat vet az energiahatékonysági piacok megfelelő fejlődésének, és ellehetleníti azt, hogy a fogyasztók és a piaci szereplők teljes mértékben kihasználják az energiahatékonyság nyújtotta előnyöket. A meglévő energiahatékonysági jogszabályok teljes körű és helyes végrehajtása elengedhetetlen ahhoz, hogy a 28 uniós tagállam elérje a 2020-ra kitűzött energiahatékonysági és éghajlat-politikai célokat. A Bizottság ezért kötelezettségszegési eljárásokat indított a teljes körű és megfelelő átültetés érdekében. Határozottabb erőfeszítésekre van szükség e tekintetben.

A Bizottság eddig 27 felszólító levelet és 20 indokolással ellátott véleményt küldött a tagállamoknak amiatt, hogy a tagállamok nem értesítették a Bizottságot az energiahatékonysági irányelv rendelkezéseinek a nemzeti jogba való átültetésére szolgáló jogszabályokról. Ezenkívül a Bizottság kétoldalú megbeszéléseket kezdeményezett valamennyi tagállammal, melyek keretében az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének végrehajtásáról kért tájékoztatást.

4.8. Finanszírozás

Az energiahatékonysági piac jelentős beruházási lehetőségeket rejt, de még mindig kis méretű, fragmentált, kockázat(osnak tartott) piacról van szó, amely (különösen a mélyfelújítások és a 3 évnél hosszabb távon megtérülő energiahatékonysági beruházások esetében) elsősorban a közvetlen vagy közvetett támogatásokra épül.

Az európai strukturális és beruházási alapok jelentik a legnagyobb uniós finanszírozási forrást ezen a területen. A legutóbbi többéves pénzügyi keret (2007–2013) révén az EU 6,1 milliárd EUR-t (az Európai Regionális Fejlesztési Alap/Kohéziós Alap teljes összegének 2 %-át) különített el az *Energiához való hozzáférés, kapcsolódó hő- és villamosenergia-termelés, energiagazdálkodás* elnevezésű prioritásra. Ezen összeg több mint fele (3,4 milliárd EUR) a köz- és lakóépületek energiahatékonyságának javítására volt elkülönítve. 2007 és 2013 között az európai strukturális és beruházási alapokból származó energiahatékonysági célú források 90 %-át vissza nem térítendő támogatások formájában nyújtották, míg a hitelek csak az uniós támogatás 8 %-át tették ki.

Az energiahatékonyság a 2014–2020-as pénzügyi időszakban is nagy arányú finanszírozásban részesül. 45 milliárd EUR-ból a becslések szerint 13,3 milliárd EUR-t fognak a köz- és lakóépületek energiahatékonyságára fordítani, ami csaknem 1 millió háztartás támogatását jelenti. Emellett 3,4 milliárd EUR lesz elkülönítve a vállalkozások, különösen a kkv-k energiahatékonyságának elősegítésére, ezáltal 50 000 vállalat javíthat majd energiahatékonyságán. Ezen alapok végrehajtásához azonban magas színvonalú projektekre és az (évi több mint 100 milliárd EUR összegű²⁸) energiahatékonysági beruházási igények kielégítése érdekében a magántőke mobilizálására van szükség. Az európai strukturális és beruházási alapok ezért új megközelítést alkalmaznak: a vissza nem térítendő támogatások csak a finanszírozási hiány, vagyis a várható energiamegtakarítások révén ésszerű időn belül meg nem térülő beruházási költségek és a szociális kérdések, például az energiaszegénység finanszírozására használhatók fel. Vissza nem térítendő támogatások helyett pénzügyi eszközökkel kell csökkenteni a megtérüléshez közel álló projektek finanszírozási költségeit. A köz- és magántőkének együtt kell működni e célok érdekében, hogy a magántőke mozgósítása révén az energiahatékonysági beruházások számát és mértékét is növelni lehessen²⁹. A 2014–2020-as időszakban az EU arra törekszik, hogy a pénzügyi eszközök (hitelek, garanciák és tőkebefektetések) használatának arányát a kétszeresére növelje. E változtatás célja az, hogy ösztönözze a magánfinanszírozást és támogassa az energiahatékonyság területén túlsúlyban lévő kis léptékű projekteket.

Emellett az Európai Stratégiai Beruházási Alap létrehozásával 2015-ben kiegészítő források is a tagállamok és a projektgazdák rendelkezésére állnak ahhoz, hogy továbbfejlesszék energiahatékonysági rendszereiket (az európai strukturális és beruházási alapok által társfinanszírozott rendszereket is), amit különösen oly módon lehet megvalósítani, ha nagyobb beruházási műveletek keretébe gyűjtik össze a projekteket.

A fogyasztói hitelek és jelzáloghitelek átfogó piaci feltételei ugyan javultak, de még mindig jelentős problémák állnak fenn az energiahatékonyság finanszírozásával kapcsolatban. Az EU-ban a beruházásokat a makrogazdasági feltételek és az Európai Központi Bank (EKB) alacsony kamatokot kínáló politikája befolyásolják. Mivel a legtöbb európai bank nem kínál külön termékeket az energiahatékonysági beruházásokhoz, feltételezhető, hogy az

²⁸ Lásd: www.eefig.eu

²⁹ A vissza nem térítendő támogatások csak akkor alkalmazhatók, ha a kereskedelmi alapú finanszírozás nem megvalósítható (az alacsony jövedelmű csoportoknál, szociális lakhatás és energiaszegénység esetén). A vissza nem térítendő támogatásokat kereskedelmi finanszírozással kell összekötni, hogy a végső pénzügyi termékek vonzóak legyenek a piac számára.

energiahatékonysági intézkedések finanszírozására használt hitelek kamatlábaira is jellemző az EKB által képviselt, csökkenő kamatok magában foglaló tendencia. Az EKB legfrissebb statisztikái például azt mutatják, hogy a (biztosítékkal és/vagy garanciával összekapcsolt) háztartási fogyasztási hitelek kamatai 2015 augusztusában a 3,30–4,53 %-os tartományban mozogtak (attól függően, hogy változó vagy fix kamatozású hitelek voltak-e). Ezek a kamatok mintegy 22 %-kal csökkentek az elmúlt év során. A nagymérvű energiahatékonysági beruházásokkal mint külön eszközosztállyal kapcsolatban hiányzik a piaci bizalom. Az ilyen beruházásokat és ezek finanszírozási igényét szélesebb alapokra, többek között a gazdasági szereplőknek az alacsonyabb energiaköltségek révén elért, felszabaduló pénzforgalmára és a nagyobb energiahatékonyságnak köszönhető magasabb eszközértékre kell helyezni, és hosszú távú, kiszámítható beruházási keretrendszerrel kell megtámogatni.

4.9. Az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv által a végső energiafogyasztás tekintetében 2016-ra előírt megtakarítások

Az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv előírta a tagállamok számára, hogy rögzítsék a végső energiafogyasztásra vonatkozó, legalább 9 %-os nemzeti energia-megtakarítási célelőirányzatukat, és törekedjenek annak 2016-ig történő megvalósítására. Ezen irányelv legtöbb rendelkezését felváltották az energiahatékonysági irányelv részletesebb rendelkezései. A 9 %-os célértékkel összefüggő követelmények ugyanakkor 2017-ig hatályban maradnak. Ezért a tagállamoknak a 2014-es nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervekben be kellett számolniuk a 2016-os célkitűzés megvalósításáról. 19 tagállam állította, hogy a szükséges megtakarításokat el fogja érni 2016-ig; 7 tagállam esetében nem derült ki egyértelműen a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervből, hogy a megtakarítási célkitűzés megvalósítható-e³⁰.

5. KÖVETKEZTETÉS

A jelentésből kiderült, hogy a számos uniós szakpolitikai intézkedés (pl. a környezetbarát tervezés, a címkézés, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer, a gépjárművekre vonatkozó szabványok) mellett a tagállamok is több energiahatékonysági intézkedést vezettek be az ipari, a lakossági, a szolgáltatási, a közlekedési és a villamosenergia-termelési ágazatban. A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek azt mutatják, hogy a tagállamok növelték erőfeszítéseiket, és vagy megerősítették korábbi energiahatékonysági intézkedéseket, vagy újakat vezettek be.

Szem előtt tartva azt, hogy a 2020-as célok eléréséhez a 28 uniós tagállamnak a 2013-as szinthez képest évente 11,9 Mtoe-val kell csökkentenie primerenergia-fogyasztását (ami végső energiafogyasztásban kifejezve 2,7 Mtoe-nak felel meg), azt a következtetést lehet levonni, hogy az elmúlt évek eredményei ellenére további lépésekre van szükség, különösen az építőipari, a közlekedési és az energiatermelési ágazatban. A jelentésben az energiahatékonyság terén elért előrelépés elemzésére felhasznált, a 2005–2013 közötti időszakra vonatkozó teljesítménymutatók nagy különbségeket jeleznek a tagállamok között, a legtöbb mutató azonban javult európai szinten. A fő kivételeket a végső energiafogyasztás 2012 és 2013 közötti növekedése és a kapcsolt energiatermelő létesítmények által előállított hőenergia mennyiségének 2005 és 2013 közötti csökkenése jelentik.

Habár néhány tagállam nemrégiben megnövelte a **primerenergia-fogyasztásra** vonatkozó indikatív energiahatékonysági célkitűzését (melyek így összesen 17,6 %-ot tesznek ki), a 28 uniós tagállam összességében véve még mindig nem éri el az előírt 20 %-os szintet. Ahhoz,

³⁰ Magyarország és Románia csak 2015-ben nyújtotta be végső nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervét, ezért ezek részletes elemzésére még nem került sor.

hogy a primerenergia-fogyasztásra vonatkozó 2020-as célhoz hiányzó megtakarítást elérjük, a tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket a 2020-as nemzeti energiahatékonysági célkitűzések megvalósítása vagy meghaladása érdekében. Érdemes megjegyezni, hogy egyes tagállamok (Ausztria, Belgium, Franciaország, Németország, Málta, Hollandia, Svédország és az Egyesült Királyság) már most különösen nagyratörő célokat tűztek ki maguk elé. Azok a tagállamok, amelyek a 2014–2020 között várható GDP-növekedés fényében 2020-ra kevésbé ambiciózus célokat határoztak meg (Horvátország, Finnország, Görögország és Románia), előrelépést érhetnek el, ha újra megvizsgálják, hogy a fokozott energiahatékonyság miként járul hozzá az energiaellátás biztonságának, a versenyképességnek és a fenntarthatóságnak a megerősítéséhez.

Számos tagállam sikeres stratégiát állított össze a primerenergia-fogyasztás csökkentésére. Azonban Belgiumnak, Észtországnak, Franciaországnak, Németországnak, Hollandiának, Lengyelországnak és Svédországnak a 2014–2020-as időszakban nagyobb mértékben kell csökkentenie primerenergia-fogyasztását, mint 2005 és 2013 között, mivel csak így érhetik el a 2020-ra kitűzött indikatív célt a primerenergia-fogyasztás tekintetében.

A **végső energiafogyasztás** vonatkozásában az elemzés azt mutatta, hogy a legtöbb tagállamban 2005 óta csökkenő tendencia érvényesült. Az energiahatékonysági szakpolitikák mellett természetesen a gazdasági válság hatása is hozzájárult ehhez az eredményhez. Ausztria, Belgium, Észtország, Franciaország, Németország, Litvánia, Málta és Szlovákia a végső energiafogyasztás tekintetében olyan célkitűzéseket határoztak meg 2020-ra, amelyek eléréséhez 2014 és 2020 között nagyobb mértékben kell csökkenteniük a végső energiafogyasztásukat, mint 2005 és 2013 között. Ezen országokban az energiahatékonysági irányelv 7. cikke szerinti kötelezettségi rendszerek szigorú végrehajtására vagy olyan alternatív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a fogyasztók rövid és hosszú távon is megtakarítást érjenek el a végső energia és a költségek terén.

Tagállami szinten vizsgálva az egyes ágazatokat kijelenthető, hogy az **iparnak** a végső energia tekintetében vett energaintenzitása a legtöbb tagállamban pozitív tendenciát mutat. A legjobban és legrosszabbul teljesítő tagállamok között azonban hétszeres különbség van az ipar energaintenzitása vonatkozásában. A többi tagállam pozitív példának követésével Ciprus, Írország, Görögország, Magyarország és Lettország megállíthatná ipara végső energia tekintetében vett energaintenzitásának növekedését.

A **lakossági ágazatban** a legtöbb tagállamnak sikerült csökkentenie az energiaigényt az erre az ágazatra irányuló energiahatékonysági intézkedések megvalósítása révén. Ezáltal a háztartások ugyanolyan kényelmi szintet érhetnek el kevesebb kiadással. Belgiumban, Észtországban, Olaszországban, Lettországban, Máltán, Lengyelországban, Romániában és Szlovéniában, ahol az egy főre eső energiafogyasztás nőtt az elmúlt években, előnyös lenne a fogyasztók számára, ha a szakpolitikákban nagyobb hangsúlyt kapna a lakossági ágazat energiafogyasztásának csökkentése. Általánosságban ahhoz, hogy a fogyasztók képesek legyenek energiafogyasztásuk csökkentésére, a tagállamoknak jobban kell tájékoztatniuk őket az energiahatékonysági megoldásokról, és tovább kell javítaniuk a beruházási feltételeket, hogy ily módon növelni lehessen a meglévő európai épületállomány jelenleg nagyon alacsony felújítási arányát. Ezenkívül célzottabb intézkedésekre van szükség a fogyasztók energiaszegénységének hatékony kezelése érdekében.

Mivel a **szolgáltatási ágazatban** növekedés várható, az ágazat végső energiafogyasztásának növekedését célzott energiahatékonysági intézkedésekkel lehetne ellensúlyozni, így uniós szinten tovább folytatódhatna az ágazatban megfigyelhető csökkenő energaintenzitási tendencia. Különösen Cipruson, Belgiumban, Finnországban, Franciaországban, Görögországban, Olaszországban, Luxemburgban és Spanyolországban lenne szükség arra,

hogy bevezessék vagy fokozzák a megfelelő intézkedéseket, mivel ezen országok szolgáltatási ágazatában a közelmúltban nőtt az energaintenzitás.

Ami a **közlekedési ágazatot** illeti, a személyszállításban a tömegközlekedés, a teherszállításban pedig a belvízi és vasúti áruszállítás nagyobb mértékű használatát további lépésekkel kell ösztönözni. Az energiahatékonyság terén elért közelmúltbeli előrelépés és a közlekedés energiaigényének csökkenése ellenére az ágazat nagy részt tesz ki a 28 uniós tagállam végső energiafogyasztásában, ezért a 2020-as célok eléréséhez további energiahatékonysági intézkedésekre van szükség. A Bizottság ezért azt javasolja, hogy a tagállamok szigorúan hajtsák végre a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervükben ismertetett közlekedési intézkedéseket, és tegyenek további erőfeszítéseket a közlekedési ágazat energiafogyasztásának csökkentése érdekében. Az alternatív tüzelőanyagok, járművek és hajók népszerűsítésével és az ezekhez kapcsolódó infrastruktúra kiépítésével (a 2014/14/EU irányelv követelményeinek megfelelően) a tagállamok további lépéseket tehetnek a közlekedés energiahatékonyságának javítása felé. Az energiaunió ütemtervében a Bizottság bejelentette, hogy közleményt fog kiadni a közlekedési ágazat széntelenítéséhez szükséges lépésekről, amelyek a tagállami intézkedések kiegészítésére fognak szolgálni.

Általánosságban elmondható, hogy a tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket az energiahatékonyság terén ahhoz, hogy elérjék vagy meghaladják a 2020-ra vonatkozó indikatív célkitűzéseiket, és így biztosítsák, hogy az Európai Unió 2020-ra teljesítse a 20 %-os uniós csökkentési célértéket. Ez kiemeli az energiahatékonyságra vonatkozó uniós jogszabályi keretrendszer teljes körű végrehajtásának szükségességét. Ezzel lehetővé válna az energiahatékonysági piacok fejlődése és az energiahatékonysági beruházások útjában álló piaci akadályok megszüntetése. Mivel a két szakpolitikai terület szorosan kapcsolódik egymáshoz és erősíti egymást, fontos az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére irányuló jogi keretrendszer (például az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatban, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerbe tartozó ágazatban pedig a nemrégiben elfogadott piaci stabilizációs tartalék révén való) végrehajtása is.

A 2030-as célokra figyelemmel a Bizottság 2016-ban meg fogja vizsgálni, hogyan lehetne továbbfejleszteni az energiahatékonysági keretrendszert, építve a termékek energiahatékonyságára vonatkozó, már felülvizsgált keretrendszerre, és számítva i. az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv és ii. az energiahatékonysági irányelv (különösen annak 7. cikke) jelentős hozzájárulására. A felülvizsgálat segítséget fog nyújtani valamennyi érdekelt félnek (a nemzeti kormányoknak, régióknak, helyi önkormányzatoknak, energiahatékonysági vállalatoknak, pénzügyi intézményeknek, fogyasztóknak stb.) ahhoz, hogy – tekintettel az EU 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseire – hosszú távon kiaknázzák az energiahatékonyságban rejlő költségvetés lehetőségeket.

A Bizottság továbbra is szorosan nyomon fogja követni a tagállamok előrehaladását a 2020-ra kitűzött indikatív nemzeti energiahatékonysági célok felé, figyelemmel fogja kísérni az energiahatékonysági irányelv tagállami végrehajtását, és az energiaunióról szóló helyzetjelentéseiben évente közzé fogja tenni ezek értékelését.

A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy nyilvánítson véleményt ezen értékeléssel kapcsolatban.

I. MELLÉKLET

1. táblázat: A 2020-ra vonatkozó indikatív nemzeti energiahatékonysági célkitűzések

Tagállam	Az energiafogyasztás abszolút szintje 2020-ban [Mtoe], a tagállamok által 2013-ban, a 2014-es nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervben vagy az Európai Bizottságnak 2015-ben küldött külön értesítésben tett bejelentések szerint	
	Primerenergia-fogyasztás	Végző energiafogyasztás
Ausztria	31,5	25,1
Belgium	43,7	32,5
Bulgária	16,9	8,6
Horvátország	11,5	7,0
Ciprus	2,2	1,8
Cseh Köztársaság	39,6	25,3
Dánia	17,8	14,8
Észtország	6,5	2,8
Finnország	35,9	26,7
Franciaország	219,9	131,4
Németország	276,6	194,3
Görögország	24,7	18,4
Magyarország	24,1	14,4
Írország	13,9	11,7
Olaszország	158,0	124,0
Lettország	5,4	4,5
Litvánia	6,5	4,3
Luxemburg	4,5	4,2
Málta	0,7	0,5
Hollandia	60,7	52,2
Lengyelország	96,4	71,6
Portugália	22,5	17,4
Románia	43,0	30,3
Szlovákia	16,4	9,0
Szlovénia	7,3	5,1
Spanyolország	119,8	80,1
Svédország	43,4	30,3
Egyesült Királyság	177,6	129,2
A 28 uniós tagállam indikatív célkitűzéseinek összege	1526,9	1077,5
EU-28: 2020-as célkitűzés	1483	1086

2015. október 7-i helyzet

II. MELLÉKLET

2. táblázat: A mutatók áttekintése (PEC: primerenergia-fogyasztás, FEC: végső energiafogyasztás)

Tagállam	2020-as célkitűzési szint		A 2020-as cél elérésével kapcsolatos tendencia		Rövid távú tendencia		A teljes gazdaság energia-intenzitása	Ipar	Háztartások		Szolgáltatási ágazat	Közlekedés			Energiatermelés		
	A 2020-as PEC-cél szintje a 2014–2020-as GDP-becslésekhez viszonyítva	A 2020-as FEC-cél szintje a 2014–2020-as GDP-becslésekhez viszonyítva	A 2005–2013-as PEC-tendencia a 2020-as cél eléréséhez szükséges, 2005–2020-as PEC-tendenciához viszonyítva	A 2005–2013-as FEC-tendencia a 2020-as cél eléréséhez szükséges, 2005–2020-as FEC-tendenciához viszonyítva	A PEC változása 2012 és 2013 között, %	A FEC változása 2012 és 2013 között, %	A PEC-energiaintenzitás átlagos éves változása 2005–2013 között, %	Az ipar energaintenzitásának átlagos változása 2005–2013 között, %	A lakosság egy főre vetített végső energiafogyasztásának átlagos éves változása 2005–2013 között, %	A m ² -enként számított energiafogyasztás éves átlagos változása éghajlati korrekcióval, koe/m ² , % (Forrás: Odyssee)	A szolgáltatási ágazat energia-intenzitásának átlagos éves változása 2005–2013 között, %	A közlekedés FEC-energiaintenzitásának átlagos éves változása 2005–2013 között, %	A vonatok, buszok és trolibuszok arányának változása a személyszállításban 2005–2013 között százalékpontban	A vasúti és belvárosi szállítás arányának változása a teherszállításban 2005–2013 között százalékpontban	A kapcsolt energiatermelés keretében előállított hőenergia átlagos éves változása 2005–2013 között	A hőenergia-termelésből előállított energia és a hőenergia-termelésben felhasznált tüzelőanyag átalakítási arányának változása 2005–2013 között százalékpontban	A távhőtermékek átalakítási arányának változása 2005–2013 között, %
EU28	+	+	+	+	-1,1%	0,1%	-1,7%	-1,9%	-0,8%	-1,4%	-0,4%	-0,7%	0,0	1	-1,0%	0,10	0,7%
BE	+	+	-	-	2,6%	2,9%	-1,9%	-1,7%	-3,5%	-3,2%	1,2%	-0,2%	2,4	8	7,8%	2,74	38,3%
BG	+	+	+	+	-8,3%	-5,1%	-3,7%	-7,1%	2,7%	-1,7%	-0,9%	-0,2%	-10	-5	2,1%	2,07	-4,2%
CZ	+	+	+	+	-1,3%	0,8%	-2,4%	-5,4%	-0,2%	-1,5%	-1,2%	-0,1%	1,9	-5	-0,9%	-1,06	-4,2%
DK	+	+	+	+	0,7%	-1,2%	-1,0%	-1,7%	-1,0%	-2,4%	-0,7%	-1,2%	-0,9	5	-0,6%	3,19	6,8%
DE	+	+	-	-	1,9%	2,4%	-1,9%	-1,3%	-1,1%	0,0%	-0,6%	0,2%	0,1	2	-0,5%	1,32	1,4%
EE	+	+	-	-	8,4%	0,0%	0,8%	-3,0%	1,7%	0,1%	-0,4%	0,0%	-8,2	-21	2,4%	-5,69	-3,6%
IE	+	+	+	+	-0,5%	0,9%	-1,4%	0,9%	-2,9%	-4,1%	-4,6%	-2,1%	-1,1	-1	n.a.	4,21	n.a.
EL	-	-	+	+	-11,9%	-10,4%	-0,8%	3,6%	-2,9%	-4,1%	0,9%	-2,9%	-3	-1	-0,9%	0,29	n.a.
ES	+	+	+	+	-6,6%	-2,4%	-2,3%	-1,3%	-0,2%	-2,3%	0,1%	-2,7%	1,3	0	n.a.	-2,79	n.a.
FR	+	+	-	-	0,7%	3,2%	-1,3%	-0,8%	-1,0%	-1,9%	0,2%	-0,3%	0,5	0	-9,1%	-1,09	49,5%
HR	-	-	+	+	-3,9%	-1,6%	-1,3%	-1,8%	n.a.	-2,7%	-0,4%	0,8%	-1,6	0	-0,8%	2,50	-3,3%
IT	+	+	+	+	-3,0%	-2,8%	-1,2%	-2,9%	1,5%	1,3%	0,9%	-1,9%	1,4	3	1,5%	1,66	n.a.
CY	-	-	+	+	-12,7%	-8,4%	-2,1%	0,0%	-1,4%	-3,5%	1,1%	-1,4%	n.a.	n.a.	n.a.	4,59	n.a.
LV	-	+	+	+	-1,8%	-4,3%	-1,4%	2,6%	0,0%	-1,2%	-1,5%	0,3%	-3,8	-10	3,3%	-6,31	-8,2%
LT	+	+	+	-	-3,2%	-2,2%	-5,7%	-1,7%	2,1%	-0,9%	-1,7%	1,6%	-1,6	-10	-2,1%	41,53	-0,5%
LU	+	+	+	+	-2,7%	-1,2%	-2,7%	-2,4%	-4,0%	-7,7%	1,8%	-1,0%	2,6	-2	0,8%	3,55	11,8%
HU	+	+	+	+	-3,3%	1,3%	-2,3%	2,4%	-1,8%	-3,1%	-4,8%	-1,9%	-3,3	-6	-6,3%	-1,12	2,6%
MT	+	+	-	-	-13,8%	-0,2%	-3,6%	n.a.	12,3%	-3,4%	n.a.	5,9%	n.a.	n.a.	n.a.	10,92	n.a.
NL	+	+	-	-	-1,7%	0,0%	-1,1%	-1,3%	-1,0%	-1,9%	0,0%	-0,5%	1,1	8	-3,3%	-1,63	-1,0%
AT	+	+	+	-	-0,1%	1,6%	-1,6%	-0,3%	-0,8%	-1,0%	-2,6%	-0,4%	2,2	11	2,9%	6,12	8,3%
PL	+	+	-	+	0,4%	-1,7%	-3,0%	-6,0%	0,9%	-1,0%	-0,3%	3,4%	-10,3	-14	-1,6%	-0,81	-0,7%
PT	+	-	+	+	0,5%	-2,4%	-1,5%	-0,8%	-1,5%	-4,6%	-2,9%	-1,4%	0,2	1	8,8%	1,50	n.a.
RO	-	-	+	+	-8,2%	-4,6%	-4,4%	-7,3%	1,8%	-0,7%	-0,7%	2,9%	-6,8	10	-4,4%	-3,07	-6,5%
SL	+	+	+	+	-1,7%	-1,0%	-1,1%	-3,8%	0,4%	-1,3%	-0,1%	3,3%	-0,6	-3	0,3%	0,53	-3,4%
SK	+	+	+	-	2,9%	5,0%	-4,4%	-5,0%	-0,8%	-1,5%	-0,9%	2,5%	-8,5	-6	2,2%	-1,30	-8,3%
FI	-	-	+	+	-2,6%	-2,1%	-0,7%	0,0%	-0,3%	-0,1%	0,6%	0,6%	0	5	0,4%	-0,90	1,5%
SE	+	+	-	+	-1,9%	-2,4%	-2,0%	-1,4%	-1,3%	-1,4%	-1,3%	-0,4%	0,8	2	3,2%	1,29	-2,7%
UK	+	+	+	+	-1,0%	1,1%	-2,2%	-1,8%	-3,1%	-3,5%	-0,5%	-1,2%	2,4	2	n.a.	-0,78	1,1%

Forrás: Eurostat, Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság, Odyssee-Mure